

דעות אחרונות

21.5.2013

דניאל פרידמן
הפרטת הנמלים

מינוף שנו

אין ספק שהמצב בנמלים מטריד. ועדי העובד דים חזקים והנמלים, כך נאמר, הם מונופול או דואופול (אם לא נביא בחשבון את נמל אילת המרוחק ממרכז הארץ) ואולי הם "קבוצת ריכוז". שכרם של עובדי הנמל גבוה ועולה בהרבה על ממוצע השכר בישראל. הנמלים הם צינור החמצן של סחר החוץ, שישראל כה תלויה בו, ועלות השירות בנמלים מייקרת את הייבוא ומכבידה על הייצוא. ברור גם שביתת בנמלים תהיה הרסנית למשק. בקיצור, הגיעה העת לפעול, ומה לנו דרך טובה יותר מהתחרות המבורכת.

הייתי שמח אילו ניתן היה להגיע לפתרון באמצעות נמל עזה. אלא שמדינת ישראל לא טרחה לפתח נמל זה בתקופה הממושכת למדי שבה שלטה ברצועה, וכעת מצויה רצועת עזה בשליטת חמאס ומוטל עליה סגר ימי. אפשרות זו יורדת אפוא מהפרק, ומי יודע אם היא עשויה אי פעם להתממש.

האפשרות האחרת היא הקמת נמלים נוספים, בין על ידי חב"רות ממשלתיות שיוקמו לשם כך ובין על ידי חברות פרטיות (הפרטה). ברור שזה רעיון קוסם. הוא יבטיח תחרות, אולי גם יביא להפחתת הוצאות הכרוכות בייבוא ובייצוא, לתועלת הציבור כולו. אפשר גם להניח ששכר העובדים, בוודאי בנמלים החדשים, יהיה נמוך מזה המשולם כיום בנמלי חיפה ואשדוד. גם זו תוצאה שרבים לא יצטערו עליה.

האם יסתפקו מנהלי הנמל המופרט בשכר של 100 אלף שקל בחודש? נשמע מגוחך. עם שכר כזה, איך יוכלו להראות את פניהם נוכח מנהלי הבנקים ושאר החברות הציבוריות?

אך למרות כל הטוב הצפוי לנו, מתגנב משום מה חשש ללבי: חשש בלתי מוצדק, יש לקוות, אך בכל זאת חשש. מי יהיו מנהלי הנמלים החדשים, שיזרקו בוודאי לצוות הנהלה גרוב? האם יהיו אלה עובדי מדינה לשעבר, מאלה שצברו ניסיון בשירות הציבורי בתחומי המשק והכלכלה, או שמא יהיו אלה אישים העוסקים כיום בתפקידי ניהול שונים במשק? ומה יהיה שכרם של מנהלים אלה? האם יסתפקו, נניח, בשכר של 100 אלף שקל בחודש? נשמע מגוחך. עם שכר כזה איך יוכלו להראות את פניהם נוכח מנהלי הבנקים ושאר החברות הציבוריות ששכר מנהליהם מתפרסם חדשות לבקרים? הם מנהלים סוג ב' או ג'? לכן, על מנת לשמור על כבודם, וכמו כן, כך יסבירו לנו, כדי להבטיח רמת ניהול נאותה, יהיה צורך בשכר מקטגוריה אחרת לגמרי. מן הסתם בסדר גודל של כמה מיליוני שקלים בשנה (כמובן, בצירוף בונוס מתאים). ואם יהיו אלה חברות פרטיות, בוודאי יהיה מקום לשקול מתן אופציות בהיקף שלא יבייש את המנהל.

ואם הנמל יהיה וקוק להשקעות לצורכי התרחבות, רכישת ציוד יקר וכולי – מניין יבוא הכסף? בוודאי ימצאו גופים שיסמחו להלוות כספי ציבור למפעל החינוך. זהו השלב שבו אני בוחר לעצור את תיאור המשך האפשרי. הקורא בוודאי לא יתקשה לעשות זאת.

נחזור לשכרם של עובדי הנמל, לרבות המנופאים, הנתבים והסוודרים. שכרם צפוי לרדת ובנמלים החדשים בוודאי לא יהיה דומה לשכר המשולם כיום. לעומת זאת נוכל, מן הסתם, להתעודד בשכר המנהלים ובבונוסים שיקבלו, ושוב נהנה לרטון על הפעדים הגדלים והולכים בישראל. ■